

Social innovation, samskabelse, partnerskab

*Oplæg og diskussion
UC Syd 3. oktober 2014*

*Ia Brix Ohmann
Konsulent/Facilitator,
Master i Socialt Entreprenørskab
(2014)*

Dagsorden

1. Velkomst, formål, dagens program
2. Social innovation: Hvad er det?
 - Mange perspektiver...
 - En brugbar definition
3. Innovationsprocessen
 - Effektivering & social bricolage – i det frivillige arbejde på Fanø
 - Darsø's Innovationsdiamant
4. Samskabelse & partnerskab
 - Aktører
 - Muligheder & barrierer
 - Resultater

Social innovation: Hvad?

- Innovation = en proces, der munder ud i nyt produkt, ny aktivitet, ny metode, nyt marked/målgruppe, nye materialer/input eller nye organisering (Joseph Schumpeter 1883-1950)
- Innovation i det sociale entreprenørskab betyder, at der arbejdes systematisk med en ny tilgang til et socialt problem (Center for Socialt Entrepreneørskab 2008)
- Det handler om nye måder at møde sociale behov, sikring af nye finansieringskilder og mobilisering af nye ressourcer (Mandag Morgen 2010)

Social innovation: Hvem?

I grænselandet mellem den offentlige sektor, den private og civilsamfundets organisationer findes ... en gruppe ildsjæle med et stærkt socialt engagement. De manifesterer den innovationskraft, der skal til for at løse den gordiske velfærdsknude. De tænker på tværs, ser muligheder, er pragmatiske. De brænder for sagen og tøver ikke med at give det ekstra, der har vanskelige kår i et offentligt velfærdssystem, hvor strukturer, procedurer og rettigheder spiller hovedrollerne. Det er mennesker, der starter en virksomhed eller en organisation for at løse et socialt eller et samfundsmæssigt problem på en ny måde, og som arbejder for sagen snarere end for profitten, af egen drift, fordi det er det rigtige at gøre.

Mandag Morgen 2010: 7.

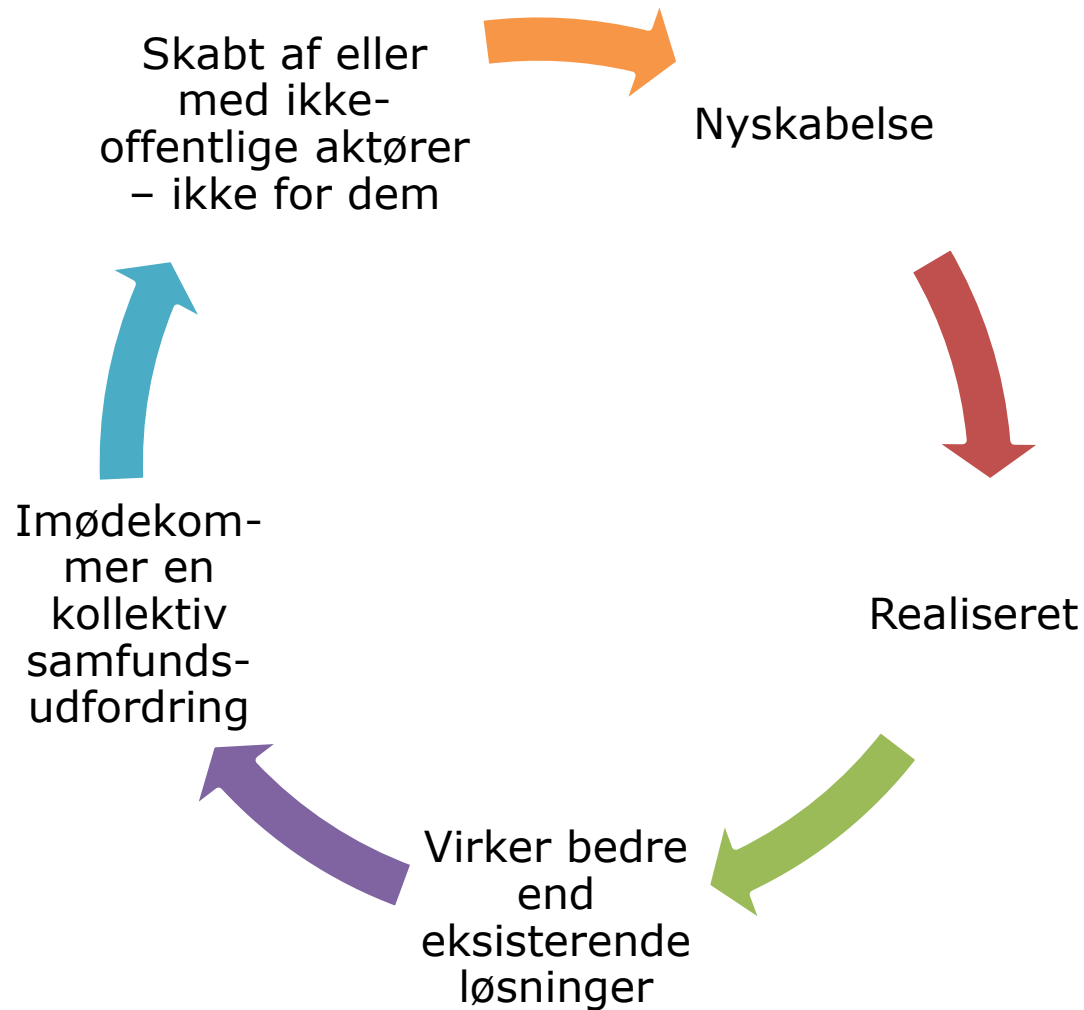
En definition

Social innovation er:

Nye og bedre
velfærdsløsninger, som er ført
ud i livet, og som er skabt af
eller med samfundets aktører
– ikke for dem.

*- Sammen om velfærd: Bedre løsninger med social innovation.
Af Karsten Frølich Hougaard og John René Keller Lauritzen (2014)*

Social innovation

En afgrænsning

Social innovation er tæt beslægtet med, men ikke det samme som:

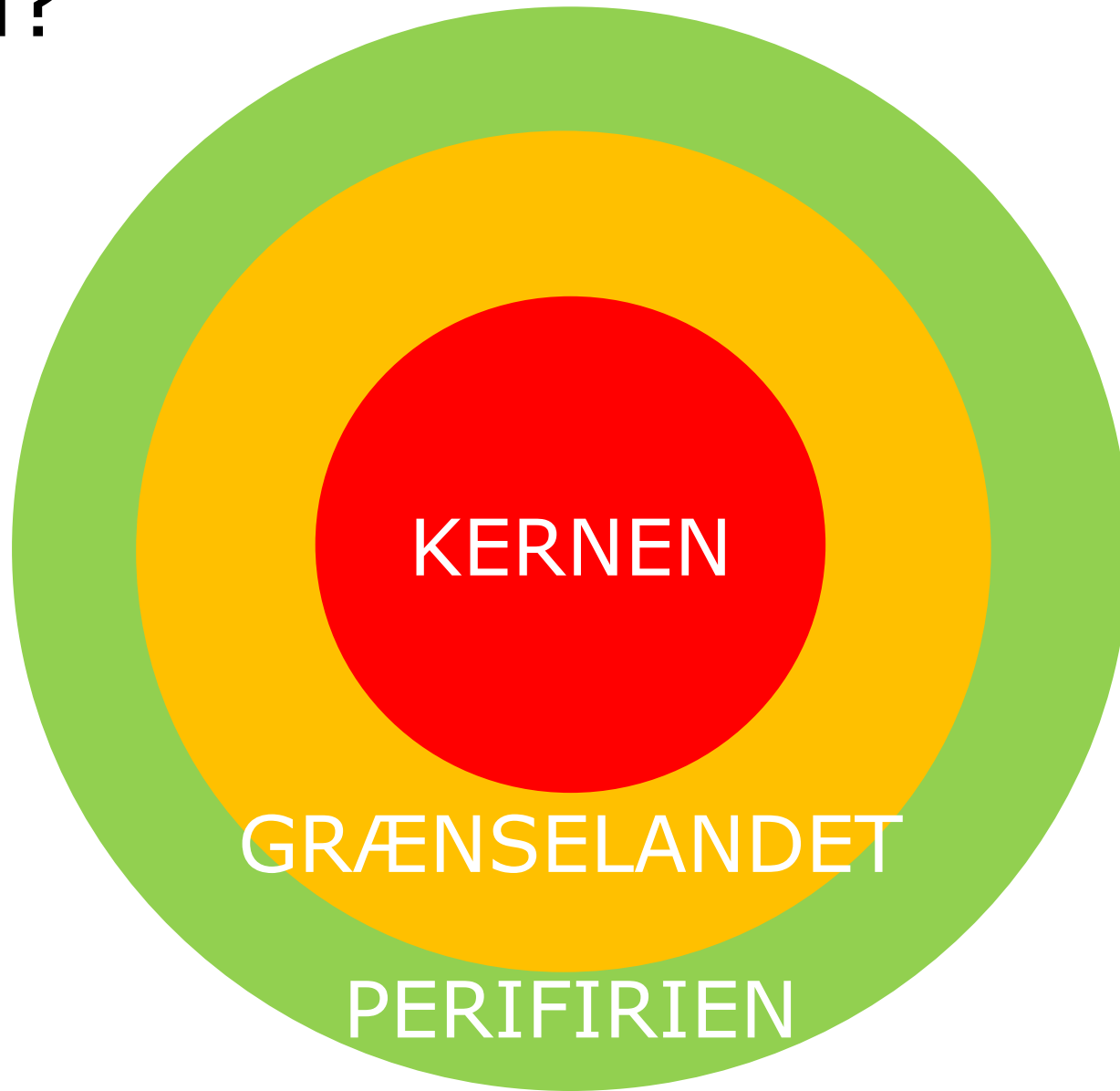
- Offentlig innovation
- Innovation på socialområdet
- Velfærdsinnovation
- Inddragelse af frivillige
- Socialøkonomiske virksomheder

Social innovation – hvilke velfærdsområder?

- Demografisk udvikling – flere ældre, færre yngre
- Beskæftigelse/arbejdsløshed
- Uddannelse
- Social og sundhed
- Handicap og psykiatri
- Integration

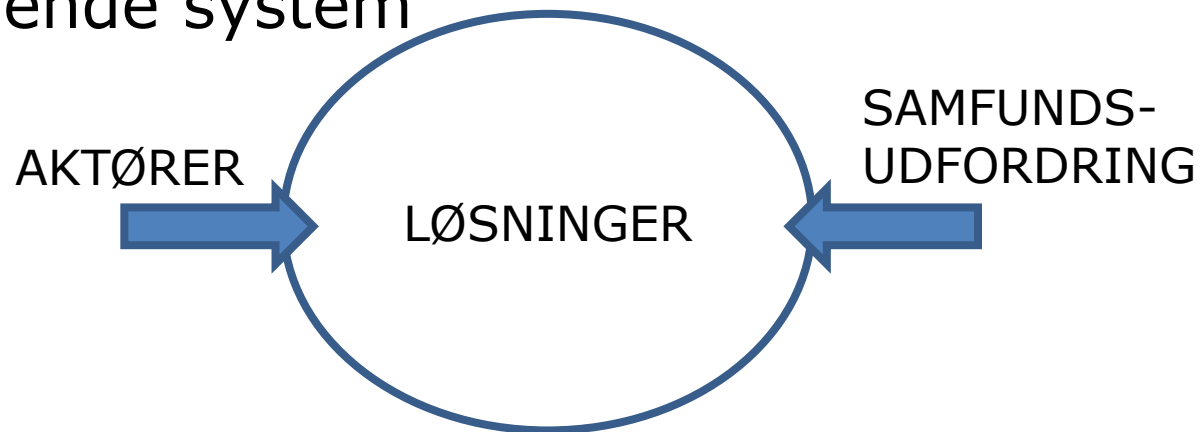

Hvor finder social innovation sted?

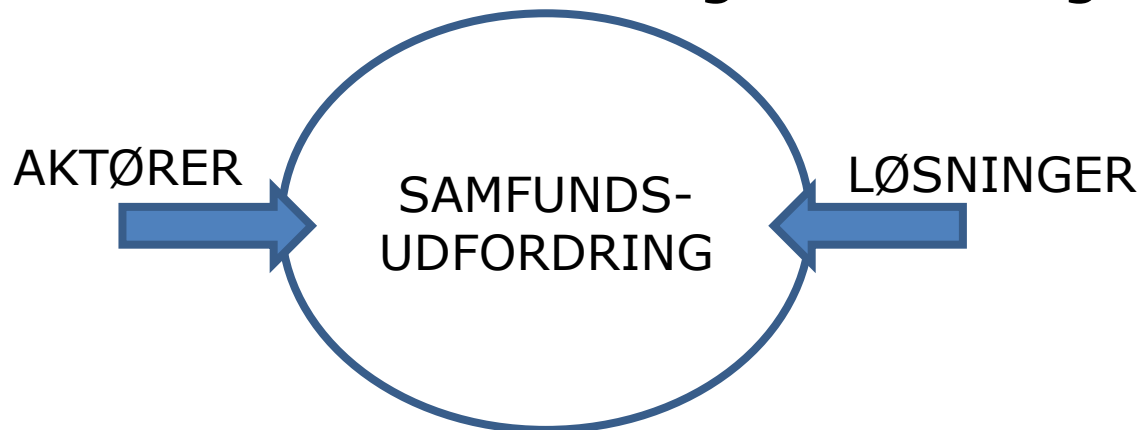

Social innovation

- Reformer = Forbedringer med udgangspunkt i det eksisterende system

- Social innovation = Udfordringsdrevet tilgang

Social innovation

“Hvis de talrige ressourcer uden for den offentlige sektor bliver mobiliseret, vil vi kunne skabe flere og bedre velfærdsløsninger, end vi gør i dag. Det er i vid udstrækning denne mobilisering, som er omdrejningspunktet for social innovation”.

- Hougard & Lauritzen 2014: 18

Velfærdsstaten er død, velfærdsstaten leve!

“Det æstetiske blev glemt, blev nedprioriteret, da beslutningstagere og embedsværk satte sig for at planlægge og udleve velfærdsstatens idealer om det rationelle og velordnede samfund”...

- *Stig L. Andersson, landskabsarkitekt, kreativ direktør og partner i SLA, i kronik i Politiken 27. september 2014*

Hvad er socialt entreprenørskab?

Socialt entreprenørskab drejer sig om at:

- skabe social værdi
- i partnerskab med civilsamfundet
- **via innovation**
- som ofte har en økonomisk betydning for deltagerne, lokalsamfundet eller samfundet

- *Hulgård 2008*

Masterafhandling:

Socialt entreprenørskab i et frivilligt perspektiv

- Fokus: Et enkelt arrangement, "Fanø Seniorsommerskole", ugelang sommerskole for 50 deltagere 60+ år, som er blevet organiseret af frivillige (Ældre Sagen på Fanø) hver sommer siden 2009, med en omsætning på ca. 200.000 kr
- Undersøge hvordan det, der foregår, ud over at være et eksempel på frivilligt arbejde, også kan forstås som socialt entreprenørskab

“Effektivering”

- “Effektivering” er et alternativ til en rationel eller økonomisk tilgang til udvikling af nye ideer/social innovation.
- I den rationelle/økonomiske tilgang, også benævnt som “rational choice”, ser en given aktør en konkret mulighed som fx et nyt produkt og følger en normativ beslutningsproces for at implementere sin ide.
- Effektivering = serie beslutninger, der bliver taget uden de strukturer, som ville gøre en normativ proces mulig.
- Et nøgleprincip i effektivering handler om, at aktøren ikke begynder med et præcist produkt, ydelse eller proces, men med nogle ressourcer, som kan anvendes til at adressere en god ide.

- *Patricia Doyle Corner og Marcus Ho (2010)*

"Social bricolage"

	Principper	Forklaring
1	At fungere med de forhåndenværende ressourcer og skabe noget ud af ingenting med et socialt mål	Se et nyt marked, skabe en ny service, der ikke fandtes før; brug af affaldsmaterialer, bygninger, der er forladte, uønskede eller skjulte lokale ressourcer, som andre ikke ser, værdisætter eller gør brug af
2	At nægte at lade sig begrænse i forhold til at nå det sociale mål	Forsøge at finde alternative løsninger som respons på institutionelle strukturer eller regler; gå rundt om de begrænsninger, de nuværende ressourcer synes at give
3	At improvisere for at nå det sociale mål	Forsøg på at finde det bedst mulige, risikovillig, "trial and error"
4	At skabe social værdi	Generere jobmuligheder, arbejdsintegration, kompetenceudvikling, social kapital og lokalt sammenhold/kit
5	At interessenter deltager	Mulighed for deltagelse i de styrende organer, strategiudvikling og implementering
6	At overtale andre væsentlige aktører til at bidrage med nye ressourcer og støtte	Overbevise andre aktører i lokalsamfundet om forretningsmodellen i skabelsen af social værdi

Social bricolage på Fanø

	Principper	Forklaring
1	At fungere med de forhåndenværende ressourcer og skabe noget ud af ingenting med et socialt mål	<ul style="list-style-type: none">• Lukningen af Søfartsskolen som en mulighed for noget nyt• Efterfølgende etableres et samarbejde med Fanø Efterskole om at bruge lokalerne til at huse en sommerskole i sommermånederne, hvor eleverne er på sommerferie• Rådgivning og sparring fra Ældre Sagens foreningskonsulent
2	At nægte at lade sig begrænse i forhold til at nå det sociale mål	<ul style="list-style-type: none">• Fravalg at kalde sommerskolen en højskole, da det vurderes som begrænsende i forhold til en kompleks lov• Sikre, at sommerskolen falder inden for Ældre Sagens formål og at den kan fungere inden for denne juridiske og økonomiske ramme af den landsdækkende forening

Social bricolage på Fanø

	Principper	Forklaring
3	At improvisere for at nå det sociale mål	<ul style="list-style-type: none">• Første års fokus på personlig udvikling bliver det efterfølgende år udskiftet med fokus på Fanøs historie, natur og kultur• Fokus på krigstiden skal tiltrække flere mænd; det lykkedes
4	At skabe social værdi	<ul style="list-style-type: none">• Sommerskolen udbetaler honorar efter aftenskoletakster til underviserne af malerhold og kor• Rengøringspersonale får overenskomst-mæssig løn• Flere mennesker ser Fanø som et attraktivt feriemål• Deltagerne får fællesskab og lærer nyt• Sommerskolen skaber social kapital via lokale og landsdækkende netværk, der har afgrænsende, brobyggende og relaterende karakter

Social bricolage på Fanø

	Principper	Forklaring
5	At interessenter deltager	<ul style="list-style-type: none">• Styregruppe er lukket og selvsupplerende• Dette har skabt en uoverensstemmelse mellem lokalformanden og et bestyrelsesmedlem, der ikke er med i styregruppen
6	At overtale andre væsentlige aktører til at bidrage med nye ressourcer og støtte	<ul style="list-style-type: none">• Borgmester, socialchef, repræsentanter fra forskellige lokale virksomheder deltager i sommerskolens sidste aftens festmiddag• Annoncer i programmet tegnes af lokale virksomheder• Super-Brugsen på Fanø donerer morgenbrød• Lokalt hotel donerer rent sengelinned

Darsøs innovationsdiamant

Lotte Darsø

- Lektor, ph.d.
Institut for Uddannelse og Pædagogik - læring, Danmarks Pædagogiske Universitet, DPU, AU
- Har forsket 3 år i Novo Nordisk (erhvervs-phd)
- Forfatter til
"Innovationspædagogik: Kunsten at fremelske innovationskompetence"
(2012)

Darsøs innovationsdiamant

Prejekt	Projekt
Målsøgende	Målstyret
Divergent	Konvergent
Ikke lineært	Lineært
Kaos tid	Tidsbegrænset
Procesdrevet	Resultatdrevet
Forlænget og åbent beslutningsrum	Hurtige beslutninger

Darsøs innovationsdiamant

Hvad er innovationskompetence?

*Innovationskompetence er
evnen til at skabe innovation
ved at navigere effektivt
sammen med andre i
komplekse sammenhænge*

- Darsø 2012: 13

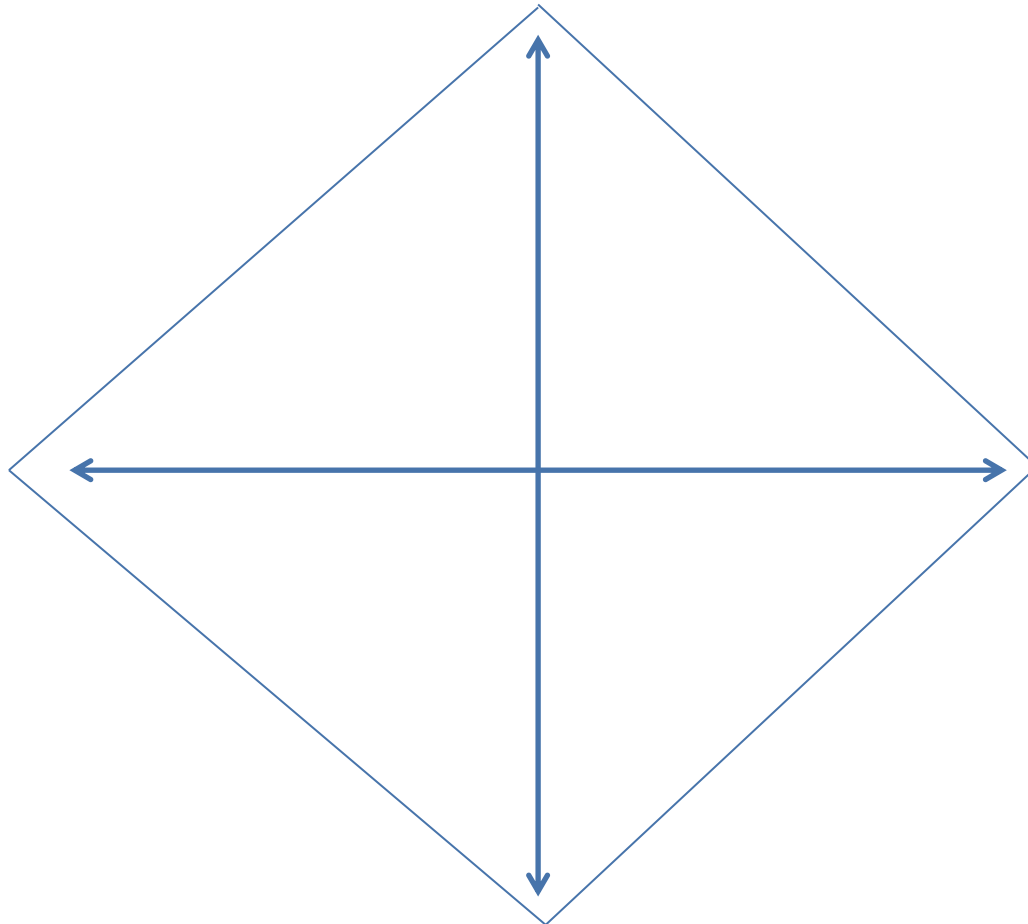
Darsøs innovationsdiamant

KONCEPTUALISERING

IKKE-VIDEN

VIDEN

RELATIONER

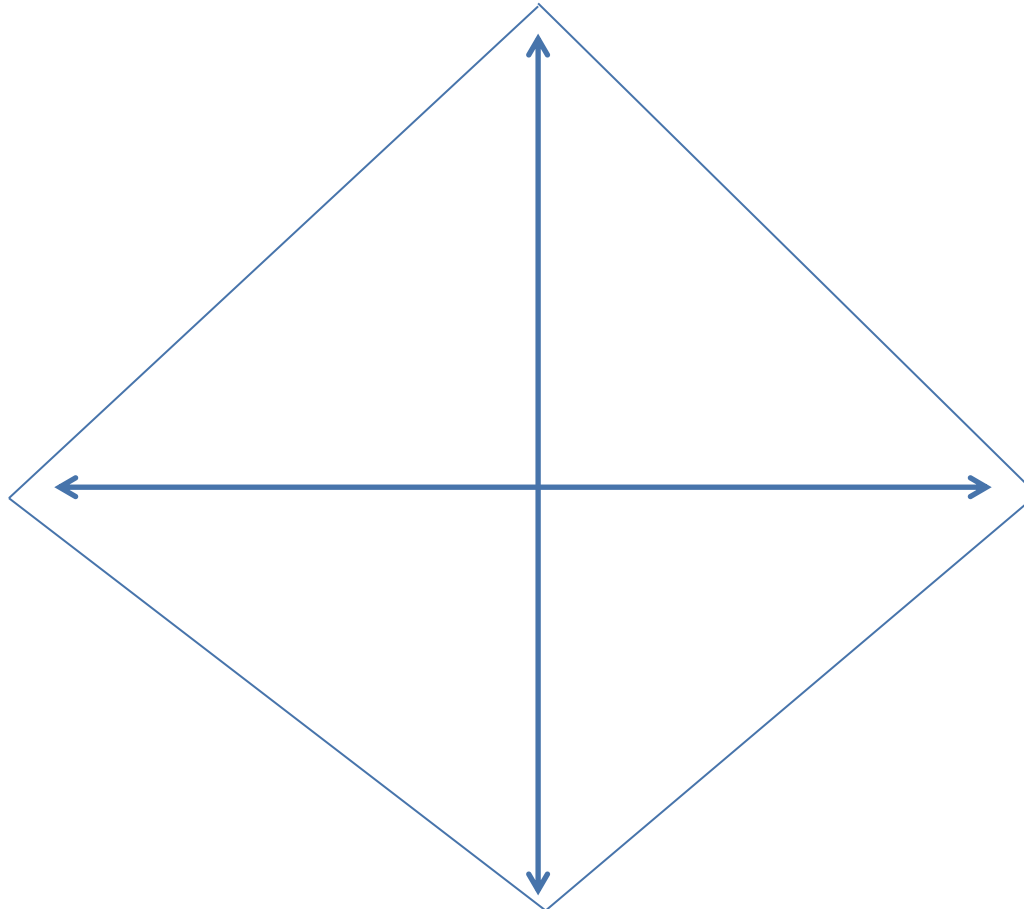
Darsøs innovationsdiamant

KONCEPTUALISERING
konceptudfolder

IKKE-VIDEN
hofnar

VIDEN
**videns-
detektiv**

RELATIONER
gartner

Darsøs innovationsdiamant

Konceptudfolderens rolle

- begrebsafklaring (associationer, forklaringer)
- anskueliggørelse (tegne, "modellere")
- beskrivelser (ord, metaforer, eksempler)
- forståelse (afklare enighed og uenighed)
- visioner (fælles billede)

Darsøs innovationsdiamant

Gartnerens rolle

- hver enkelt deltagers velvære
- gruppeklima
- energi niveau
- dannelsen af positive relationer
- dannelsen af et fælles afsæt
- at kende hinanden godt (stærke sider)

Darsøs innovationsdiamant

Videndetektivens rolle

- screening af gruppens viden
- gatekeeper
- indsamling af facts
- spørgsmål om underliggende antagelser
- igangsætte de "udfordrende" spørgsmål

Darsøs innovationsdiamant

Hofnarrens rolle

- stimulere til idéer og spørgsmål:
 - de "dumme"
 - de "vilde"
 - de "umulige"
 - de "brændende"
 - de "hypotetiske"

Darsøs innovationsdiamant

Brændende spørgsmål

- Et brændende spørgsmål er et åbent spørgsmål
- Et brændende spørgsmål kan ikke umiddelbart
- besvares
- Et brændende spørgsmål tager udgangspunkt i hvad den enkelte brænder for

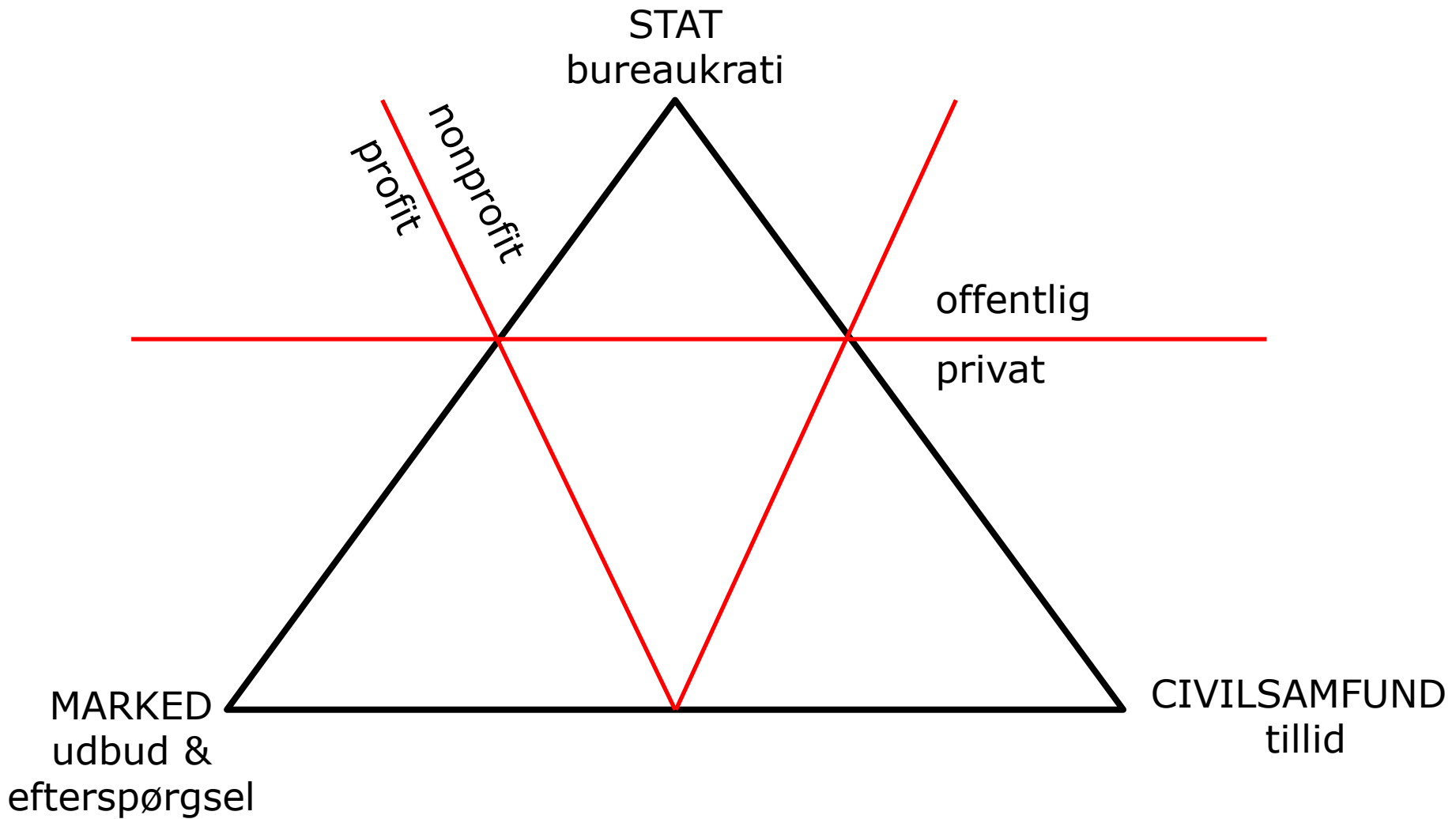
Samskabelse & partnerskab

Aktører

Traditionelt har vi defineret samfundet som bestående af 3 sektorer:

1. Det offentlige/stat
2. Det private erhvervsliv/marked
3. Den tredje sektor/civilsamfund

Velfærdstrekanten

Samskabelse & partnerskab

Aktører

Hougaard & Lauritzen taler om en "4. sektor":

Uformelle – enkeltindivider,
familien/pårørende, nabofællesskaber,
onlinefællesskaber

Samskabelse & partnerskab

Hvilken rolle?

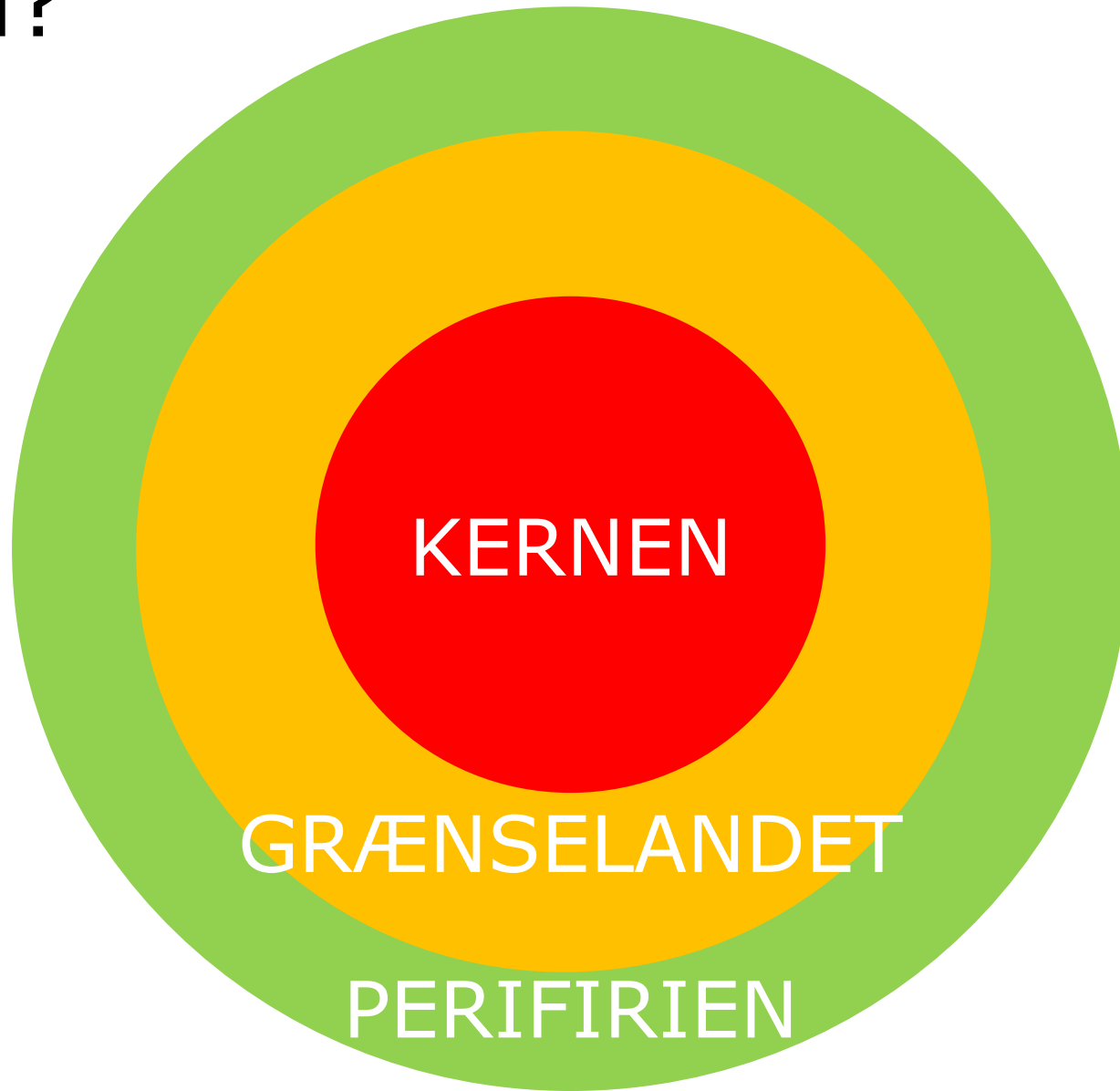

Informere om
udækkede behov

Udtænke og
formulere løsninger

Implementere og
udføre løsninger

Hvor finder social innovation sted?

Ældreplejen

Kernen

- Basal pleje

Grænselandet

- Assistere personale på plejehjem, hospice, følge på toilettet, give støttestrømper på, undervise i computer, vejlede i velfærdsteknologi

Perifirien

- Spise-, flytte-, besøgsvenner, ture og sociale arrangementer, rengøring, tage med til lægen, køre til arrangementer

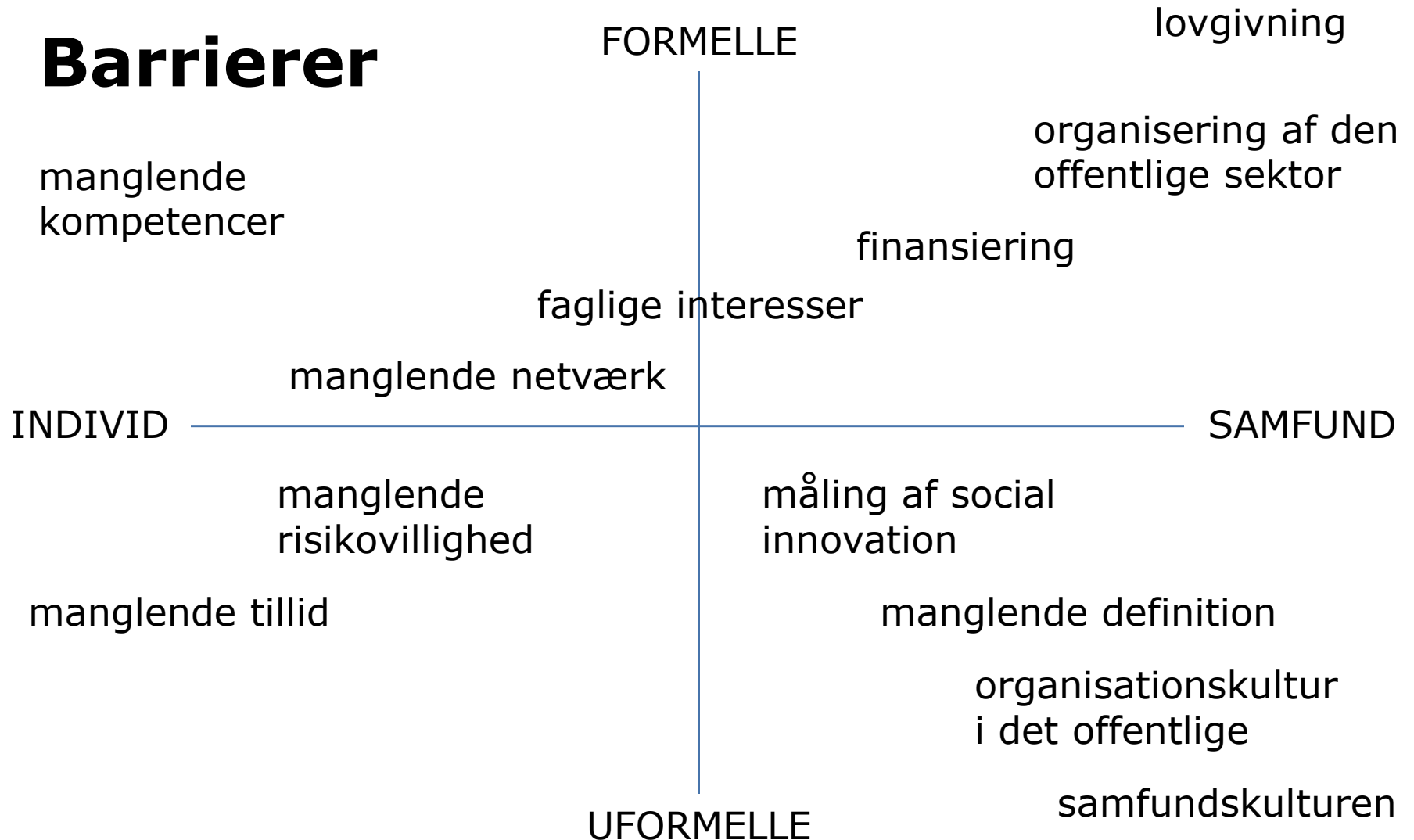
Samskabelse & partnerskab

Værdien

- bedre og mere målrettede løsninger
- besparelser
- løsninger af opgaver, der ellers ikke var blevet løst
- beskæftigelse og vækst

Samskabelse & partnerskab

Barrierer

Afrunding

- Fik vi opnået det, I gerne ville?
- Hvad har overrasket jer?
- Hvad har inspireret jer?
- Hvad kunne I godt have undværet?

